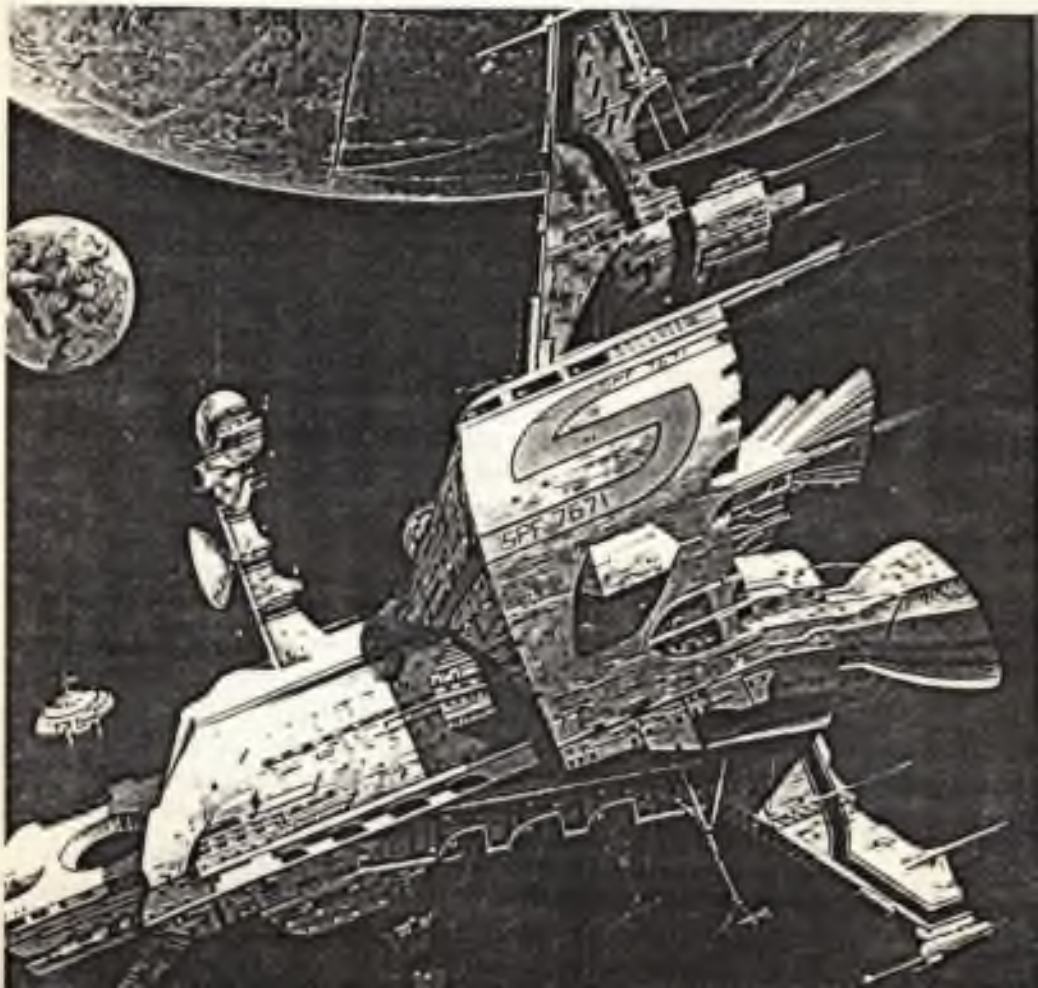
SVĚTELNÉ ROKY

listopad

MAD MAX II.

S.Čermák

Austrálie, 1981
Režie : George Miller
Hlavní role : Mel Gibson

Po nekončící silnici, vedoucí rovinatým terénem bez jediného stromu, jede Max ve svém speciálně upraveném automobilu.

Je sám.

Města zanikají, lidé se shlukují do menších skupin, v nichž naděje na přežití je větší. Není možno vypozorovat náznaky nebo projevy státní správy, společnost se organizací vrací na počátek feudální éry. První místo v žebříčku hodnot nezaujímá ani lidský život ani potraviny, ale - ropa.

Max, pod vlivem násilné smrti ženy a synka, jde cestou pomsty. Cestou osamělého mstitele.

Ráz krajiny podél silnice se nemění. Max najednou ve zpětném zrcátku zpozoruje, že je pronásledován autem a motocyklem. Raketový motor musí z nedostatku paliva vypnout, je tudíž brzy pronásledovateli dostižen. Jeden z pasažérů v autě na Maxe míří speciální pistolí, která místo kulek vysílá na cíl krátké ocelové šípy. Výstřel.

Max uhýbá, střela po průletu autem trefí do stehna řidiče motocyklu, muže-Indiána , se kterým Max v průběhu celého filmu bojuje na život a na smrt. Auto, v němž sedí střelec, havaruje, Max zastavuje u poblíž stojícího nákladního tahače. Z jeho nádrže vytéká tenkým proudem vytoužená nafta. Max svým vzezřením a brokovnicí s krátkou hlavní zahání Indiána a nastavuje pod tekoucí černé zlato vše, co najde po ruce.

Jeho další zastávkou je místo, na němž stojí opuštěný jednomístný vrtulníček; Max vystupuje a jde k němu. Kolem hlavy motoru je obtočen had. Max ho s jistotou chytá za hlavu, ale najednou se z písku vedle vrtulníku zvedá muž s kuší a vyhrožuje Maxovi, že ho zabije /ač by prý muže s takovým reflexem a schopnostmi bylo škoda/, když mu nedá natankovat. Max chce nejdříve použít nůž, který má v pouzdře vedle výfuku, pak ale volí zapnutí ochranného systému, který při násilném tankování má explodovat. K tomu ale nedojde, neboť muže s kuší /říkejme mu Letec/ odzbrojí Maxův pes, do té doby ukrytý v autě. Letec se stává Maxovým zajatcem. Pod hrozbou

smrti Maxe zavede na místo, kde je možno natankovat : ropná vrtná věž, osídlená skupinou lidí, zoufale se bránících najezdům motorizované bandy, která chce zásobám ropy vládnout.

Max si zřídí na blízké skále pozorovatelnu a dva dny sleduje dění u vrtné věže. Důkazem toho, že lidé v té době trpí nejen nedostatkem ropy ale i potravin, je složení stravy Maxe a jeho psa. Psí konzervu otevře a z větší části sní pán, zbytky sní pes, plechovku do úplné čistoty vyjí hladovějící Letec.

Obránci odolávají nájezdům zatím úspěšně.

Max je svědkem otřesné události : z obranné hradby vyjíždí do všech stran několik automobilů. Za každým z nich se jako vlci vrhají bandité. Jeden dostihnou, řidiče těžce zraní, spolujezdkyni znásilní a zabijí. Ostatní osádky zajmou jako rukojmí. Po masakru jede Max /Letce nechá spoutaného na pozorovatelně/ na místo boje a ještě dýchajícího muže odveze do provizorní pevnosti. Osazenstvo ale Maxovi nedůvěřuje /muž navíc umírá/ a chtějí se ho zbavit. V tu chvíli ale k pevnosti přijíždí v plné síle banda obléhatelů, na kapotách vozů zajatce jako štíty. Jestliže jim prý obránci přenechají ropnou základnu se vším všudy, mohou svobodně a beztrestně odejít. Jinak .... . Poté odjíždějí s úmyslem se po stanovené lhůtě vrátit.

V táboře obránců nastávají rozpory. Jedni chtějí odejít, druzí s velitelem pevnosti, Blondákem, v čele tvrdí, že čas odejít nenadešel, že je třeba ještě nějakou dobu vydržet, aby se přípravy na dalekou cestu do vysněného ráje mohly dokončit se vší důkladností.

Max události pozoruje s klidem sobě vlastním. Malým hracím strojkem na svou stranu získává malého Chlapce, který umí perfektně zacházet s kovovým bumerangem /což divákovi předvede samostatným útokem právě při vyjednávání o "přenechání" ropného pramene/. S Chlapcovou pomocí se pak Maxovi podaří vyplnit podmínky smlouvy, kterou uzavře s osazenstvem pevnosti : dejte mi dostatek pohonných hmot na další cestu a já vám přivezu nákladní tahač, který tolik potřebujete k uskutečnění vašeho plánu.

Spolu s Maxem, za volantem tahače, do pevnosti přilétá Letec na vrtulníčku /Max ho našel uprostřed pouště, jak v okovech za sebou táhne ulomený pařez, k němuž byl připoután/.

Max si rázem v táboře získává vážnost. Nejen tím, že přivezl do pevnosti vysněné motoricky silné auto, ale prokáže i statečnost a sílu při boji s nájezdníky, kteří chtějí využít příjezdu tahače do pevnosti, a tím pádem otevřené brány /tu představuje sem tam popojíždějící opancéřovaný autobus/. Bandité jsou však úspěšně od-

raženi. V boji je raněn šípem do boku Blondák, jeho místo za strategicky velmi dobře umístěným plamenometem zaujímá právě Max. Snad proto za ním po bitvě Blondák přichází, aby si Max nechal projít hlavou následující návrh : ujmout se vedení transportu do přímořských krajů, údajně 2 000 mil vzdálených.

Max odmítá. Smlouvu ze své strany dodržel, chce, aby ji dodrželi i majitelé černého zlata. Ve své "slepotě osamocenosti" dokonce vyhazuje z auta i Chlapce, který k němu přilnul skoro jako k otci. Je to Maxovo podivné gesto, zvlášť uvážíme-li, že Max přišel o malého synka již jednou. Jeho jednání však divák ocení vzápětí.

Po výjezdu z pevnosti se za Maxem okamžitě pouští smečka nejrůznějších zabijáků, v čele s Indiánem, jedoucím na autě, řízeném vůdcem bandy, muže v masce skrývající zohavenou hlavu, muže, který svým fanatismem připomíná fašistické zlo, muže, slyšícího na jméno Ajatoláh Rock´a´roll. Max snadno uniká pomocí svého zázračného motoru /ten mu do auta namontoval jeden člen technické skupiny motorového parku policejního sboru/, ale pronásledující automobil má pohon /zřejmě na bázi expanze stlačeného vzduchu/ daleko účinnější. Max je za chvíli dostižen. Při předjíždění Indián rozbíjí řetězem přední sklo Maxova auta a Max havaruje. K vraku Indián posílá dva muže s kanystry, aby natankovali zbylou pohonnou látku.

Max se z posledních sil doplazí za velký kámen, asi pět metrů od auta. Jeden z přicházejících vrahů zastřelí samostřílem Maxova psa a poté nabíjí šíp pro Maxe samotného. Mezitím druhý připravuje přečerpání z nádrže. Důsledkem zajištění proti násilnému zásahu /Max ho zřejmě stačil zapojit/ ale auto exploduje. Max díky skrýši za kamenem výbuch přežije. Indián vše pozoruje z dosti velké vzdálenosti, atak si myslí, že Max je mrtvý. Odjíždí.

Ochránci ropného vrtu zaregistrují požár za kopcem. Letec, který se v průběhu událostí změnil ze směšného pomatence v poměrně suverénního bojovníka, schopného vyvolat obdiv krásné dívky, neváhá, vzlétá s vrtulníčkem a přiváží do pevnosti zraněného Maxe.

Když se Max probere z bezvědomí, pokusí se ihned, s úspěchem, vstát, s obvázanou nohou, břichem a pravou rukou se obléká do Chlapcem přinesených černých, téměř obrněných, šatů a vychází na prostranství uprostřed hradeb. Tam se odbývají poslední přípravy na opuštění pevnosti. Svařuje se, spravuje, pancéřuje, balí. Blondák se určil jako řidič tahače s cisternovým přívěsem /na cister-

ně jsou bezvadně válčit donucenými obránci vybudovány dvě střílny pro střelce z kuší - vpředu a vzadu cisterny po jedné, kolem nich trčí ocelové špičaté tyče proti případným útočníkům, na zádi cisterny, přímo nad koly, je střílna třetí, celý válec cisterny je omotán ostnatým drátem/, aby v podstatě v roli kamikadze nalákal bandity na cisternu plnou nafty a ostatní zatím mohli klidně odjet správným směrem.

Max žádá, aby mohl s kamiónem jet on. Blondák se ho ptá, proč najednou obrátil. Max odvětí, že teď, když přišel o auto - prostředek přežití, nemá co ztratit . Blondák souhlasí a předává Maxovi krátkou brokovnici a plátěný pytlík plný nábojnic. Chlapec chce jet s Maxem, ale dívka obdivující Letce, jej odvleče do autobusu, v němž jsou ženy, starci a děti. Chlapec se jí ale vytrhne a naskakuje na již rozjetý kamión, těsně za kabinu, v níž sedí Max.

Bandité jsou již připraveni. Vše, co má kola, je seřazeno v řadě a přichystáno k bitvě. Indián, který zklamal vůdce při předchozí honbě za Maxem, je na místě, kde byli před několika dny rukojmí, potupně připoutaný řetězem a bezbranně vystavený střelám protivníka.

Max vyráží. Za ním Blondákem řízené monstrózní vozidlo, v závěsu všichni ostatní; opět na všem, co má kola.

Kamión s cisternou na sebe opravdu upoutá pozornost všech barbarů. Z nich se jich ale po chvíli několik odpoutá, neboť zaregistrují, že vrt zůstal opuštěn. Sotva ale vjedou dovnitř, vše vyletí do povětří. Připravené výbušniny nezklamaly.

Z písečné cesty se Max brzy dostane na asfaltovou - a začíná téměř dvacetiminutová honička. Postupně přicházejí o život všichni tři střelci na cisterně i souběžně s Maxem jedoucí Blondák. Útočníci mají také ztráty. Nejen zásluhou osádky kamiónu a Maxova řidičského umění, ale i díky Letcovi, který z vrtulníčku shazuje na vozidla banditů zápalné láhve. Ovšem po zásahu je nucen nouzově přistát.

Útočníci se dostanou až na cisternu. Mezi nimi je i Indián, kterého Ajatoláh Rock´and´Roll z nouze musel odvázat. Jeden z útočníků zatne plechovou rukavici Maxovi do levého ramene /skrz zadní okénko/, Indián stojí na střeše kabiny a lukostřílem, později i ostnatou koulí na řetězu, chce Maxe zabít. Max se zbaví tím, že prudce zabrzdí a Indián přeletí na kryt motoru a zmizí před Maxovýma očima do prostoru před vozidlo.

Chlapec, ukrytý za kabinou, vyprostí zatnutou ruku z Maxova

ramene, vzápětí je Maxem vtažen do kabiny.

V boji přišel Max o všechny náboje do brokovnice. Aby se mohl alespoň několika náboji pokusit zastavit silný útok, posílá Chlapce pro jednu nábojnici, která je na krytu motoru. Když už má Chlapec prsty od ní jen několik centimetrů, vynoří se zpoza krytu zkrvavený Indián, který se zachytil při pádu za kovovou mříž na předku vozidla. Ví, že dlouho se neudrží, a tak se snaží s sebou stáhnout i Chlapce, kterého svírá za pro nábojnici natahující se ruku. Vše "vyřeší" vůdce banditů Ajatoláh, jenž za použití přídavného zařízení motoru rozjede svůj stroj šílenou rychlostí proti kamiónu. Čelní srážka zbaví Maxe všech protivníků, ale také vlády nad vozidlem. Kamión havaruje.

Max, pouze otřesen, v náručí se zraněným Chlapcem, kráčí vstříc po zemi svrtulníčkem jedoucímu Letci. Z převrácené cisterny neteče nafta, ale sype pouštní písek. Takže lest se podařila, bez ztráty jediné kapky ropy.

V závěru při pohledu na autobus s Letcem a jeho dívkou, Chlapcem, ostatními a s barely nafty říká komentář jednoho z poutníků : Velení se ujal příchozí z nebe /Letec/. Bylo to naposledy, kdy jsme ho viděli /Maxe/.

Poslední záběr filmu ukazuje Maxe, jak stojí na skále, proti noční obloze. Je opět sám.

Film bych zařadil do kategorie "apokalyptický thriller". Slovem apokalyptický název vystihuje zasazení II. dílu filmu Mad Max do blízké budoucnosti, kdy se australská společnost hroutí a ztrácí všechny pevné jistoty; thriller je zase výstižnou charakteristikou pro zpracování daného tématu. Mad Max II. je vyloženě akční film. Z prologu před začátkem promítání : ve filmu je 200 scén s kaskadéry, při natáčení došlo i k úrazům, při jedné scéně byla dokonce zničena kamera. Závěr filmu - efektní automobilová honička, přinesl důkaz toho, že i v tomto směru lze natočit ještě něco nového /aspoň pro diváka naší filmové distribuce/. I když při použití značné dávky násilí, krve, smrti, neobyčejných zbraní a až ohyzdných typů některých aktérů.

Film ukazuje dobu, v níž přežijí jen ti nejsilnější a nejbezohlednější. Dokonce ani Max zde není /především v pasážích z prvního setkání s Letcem/ zobrazen ajko všeodpouštějící a čistě kladný hrdina, jaké známe /např. Old Shaterhand aj./. Podle mého názoru jsem měl příležitost shlédnout jednu z mnoha možných variant vývoje situace na Zemi v případě celospolečenské krize.

Reaguji na ...

dnes : . . . . na článek Ondřeje Neffa "Kurt Vonnegut a jeho současníci" SR, duben 1984

Povídka "Hračka pro Juliettu" od Roberta Blocha opravdu v Ahoji vyšla. Konkrétně v roce 1970, číslo 40, str. 10, z angličtiny ji přeložil Vladimír Šrámek. Žánr? Sci-fi krimi.

Robert Bloch je u nás poměrně hodně překládaný autor povídek, výstižněji řečeno autor short stories.

Zatím se mi jich podařilo zachytit 13.

"Do nového domova" z časopisu Kviz je čisté krimi z prostředí ústavu pro choromyslné.

"Návrat clevelandského kráječe" ze sobotní přílohy MF je opět čisté krimi. Povšimněte si příbuzného tématu s povídkou Hračka pro Juliettu.

"Stroj zločinu" ze stejného zdroje je obraz budoucího světa, kdy subjektivizační reaktor umožní třináctiletému hrdinovi zhmotnit teoretické znalosti zločineckého světa z dob Al Capona.

"Jedovaté uštknutí" ze Světa v obrazech z roku 1976, číslo 11 je čisté krimi.

"Útěk z 'města nožů'" ze Světa v obrazech z roku 1975, číslo 33 je čisté krimi, opět se starým známým námětem vraha s nožem.

"Krabice času" z časopisu 100 + 1 je povídka o muži, který má na starosti připravit tzv. krabici času pro budoucí pokolení /předměty, jež podají svědectví o naší době : knihy, magnetofonové pásky, umění, věda, vzorek smogu aj./. Na konci úkolu, těsně před hermetickým uzavřením krabice, "přibalí" do ní i svou ženu s jejím milencem.

"Noční můra" ze sobotní přílohy Práce ze dne 16.2.1980 je povídka o ženě, která uteče z blázince, kde se údajně lidé systematicky léčí ze zdravého rozumu tak, aby před násilnou smrtí získali diagnózu, kvůli které je tam jejich příbuzní zavřeli.

"Krysy" z časopisu Signál z roku 1974, čísla 42 a 43 je povídka o zločinci, který zemřel zuby těch, podle jejichž vzoru žil.

"Violeta" z časopisu Signál z roku 1969, čísla 8,9 a 10 je zase povídka o muži, který se s pomocí milenky snaží zbavit násilně své ženy, [illegible] /příliš pozdě/ zjišťuje, že cizoloží s tzv. lykanthropem, bytostí, jež se za měsíčních nocí přeměňuje ve vlka.

"Jediná šance". Tuto povídku jste měli možnost sledovat na svých obrazovkách 5.11.1982 ve 23,20 hodin na 2. programu coby epizodu z anglického seriálu Neobvyklé příběhy. Je to čisté krimi.

"Jsem Napoleon" z časopisu Interpress z roku 1972, číslo 3 je povídka o muži, který o sobě tvrdil, že je Napoleon. Ale byl nebo nebyl? Řekl bych : povídka s nádechem fantasy.

"Reklama ubíjí rozum" z časopisu Čtení je čisté sci-fi. Popisuje dobu, kdy se lidstvo vymýšlením nejoriginálnějších způsobů reklamy řítí mílovými kroky ke svému zániku.

Co říci na závěr? Zájemci o přečtení zde citovaných povídek nechť se s důvěrou obrátí na redakci, kde jim bude sděleno bližší. Sami se budou mít možnost přesvědčit, že Ondřej Neff má zcela pravdu při svých tvrzeních o "zvrhlosti" nové vlny. Její rysy můžeme tak studovat na dílkách charakteru fantasy či horror.

Stanislav Čermák

P.S. : S omluvou jistě přijmete opravu předchozího textu. Po jeho napsání se mi totiž dostala povídka "Cínie" do rukou jako č.14. Je to čisté "rodinné" sci-fi. Uveřejnil ji časopis 100 + 1 ve svém devátém čísle roku 1984.

MOUCHA

Film natočený podle povídky George Langelana, která vyšla česky ve sbírce povídek Lupiči mrtvol. Zařazení povídky i autora je problematické a řada lidí ho do SF ani neřadí. Ne tak redakce SR. Film je spíše horrorem, autoři příliš nerespektovali poetiku obsaženou v literární předloze. Důraz je zde kladen na koncentraci hrůzy, založené na vizuální bázi, scény jsou místy až nechutně naturalistické. Děj filmu není třeba popisovat, neboť se velice dobře drží literární předlohy. Film byl natočen v roce 1958 a hlavní roli ztělesnil A. Harrison. Celkově působil film dobrým dojmem, děj se vyznačoval spádem i napínavostí. Tvůrcům filmu se tedy povedlo převést literární předlohu na plátno s úspěchem.

STARKNEST

Kalendář

6. 9. - SFK Polská - běžná jednání
13. 9. - SFK Polská - jednání o videofilmech
20. 9. - SFK Polská - běžná jednání
25. 9. - Video - Věc
27. 9. - SFK Polská - běžná jednání
30. 9. - TV - Muž z prvního století
2. 10. - SFK Spectra - plánovená přednáška O. Neffa
3. 10. - Ponrepo - Netvor z černé laguny
4. 10. - SFK Polská - běžná jednání
6. 10. - TV - Bambinot 1
7. 10. - TV - Baron Prášil
9. 10. - Video - Svět západu
11. 10. - SFK Polská - běžná jednání
12. 10. - TV - Smrt v přímém přenosu
13. 10. - TV - Bambinot 2
14. 10. - TV - Ztracená tvář
17. 10. - Ponrepo - Muž s transplantovaným mozkem
18. 10. - SFK Polská - běžná jednání
19. 10. - KDMCQ - SF ve výtvarném umění
20. 10. - TV - Bambinot 3
21. 10. - TV - Akce Bororo
23. 10. - Video - Šílený Max
25. 10. - SFK Polská - běžná jednání
26. 10. - KDMCQ - SF ve výtvarném umění
27. 10. - MINICON '84
TV - Bambinot 4
30. 10. - Video - Šílený Max II.
OKD 4 - Neff - SF literatura 1. Lety do vesmíru
31. 10. - Ponrepo - Fantastická cesta
1. 11. - SFK Polská - běžná jednání
2. 11. - 4. 11. - SF Víkend
3. 11. - TV - Bambinot 5
6. 11. - SFK Spectra - Amatérské SF filmy
8. 11. - SFK Polská - beseda se spisovatelem Eduardem Martinem

10. 11. - TV - Bambinot 6
13. 11. - Video - Den trifidů
OKD 4 - Neff - SF literatura 2. Cesty časem
15. 11. - SFK Polská - beseda se spisovatelem Jaroslavem Bočkem
Ponrepo - Cesta do středu Země

VĚC

Film natočil roku 1951 Cristian Nyby v USA. Byl to jeden z celé řady filmů poválečných let, kde se jako jeden z hlavních představitelů objevuje armáda, podobně jako ve filmech Kosmická loď XM Curta Neumanna nebo Den, kdy se Země zastavila Roberta Wisea. Film je charakteristický až dětinskou agresivitou jednajících postav. Širší historické souvislosti nemůže redakce bohužel podat, neboť se nepodařilo zajistit účast na představení, k němuž hovořili pracovníci FÚ ČA. V tomto směru odkazujeme na publikace: Zlatena Urgošíková - Vědecko-fantastický film a J.Sicl ier a A.S.Laberthe - Imaginec de la Science-fiction.

Vesmírem se řítilo podivné těleso. Nikým neovládané nebo neovladatelné, prolétlo zemskou atmosférou, rozžhavilo se, a za ohromného rachotu, ve světelných záblescích, dopadlo na zmrzlý povrch Arktidy. Žhavé těleso kolem sebe roztavilo led v okruhu několika stovek metrů a zapadlo do vzniklého jezera. Voda v polárním mrazu hned počala mrznout.

Z americké polární základny hned následujícího rána vyrazila expedice. Pokusili se z letadla zjistit místo dopadu podivného objektu, který včera zaznamenaly jejich přístroje. Zamrzlé jezero hned upoutalo jejich pozornost. Led v něm byl čirý, průhledný do hloubky desítek metrů. V hloubce pod sebou

uviděli obrysy očividně mimozemské kosmické lodi. A u ní, zamrzlá v tunách ledu, ležela bytost z jiného světa. Člověk ? Zvíře ? Rostlina ? VĚC ?

Vědci se s horečným zápalem pustili do práce. Pomocí náložží třaskavin oddělili blok ledu s bytostí, s obtížemi ji naložili do miniaturního prostoru letadla a rychle odlétli. Na základnu se vrátili až za tmy. Zatím si netroufali bytost rozmrazit. Nevěděli, jestli by nemohla obživnout. Prozkoumali ji jen opticky přes vrstvu ledu. Byl to humanoid, ale zelený, obrovitý - a místo kůže měl po těle lesklé šupiny. Vědci se rozešli k odpočinku, jen u bytosti zůstal na stráži jeden z pomocníků. Protože mu byla ve skladišti zima, zapnul si pro ohřátí elektrickou dečku. Pohled na neznámého ho ale znervózňoval. Zakryl ho tedy, samozřejmě onou elektrickou dečkou.

Hlídač tiše pospával. Bytosti za svými zády si nevšímal. Vždyť byla na kost zmrzlá. Tedy myslel si, že je. Z ledu odtékaly stružky vody a slévaly se v louži. Ale ani to sráče neprobudilo. Ani to, že z pod deky po chvíli vykoukla zelená ruka. A začala se hýbat! Hlídač zaslechl šramot, otevřel oči a na zdi před sebou uviděl obrovský stín Bytosti. Hrůza mu svázala nohy, ale pak za šíleného řevu začal po věci střílet z pistole. Utekl. Na základně vypukl zmatek. Všichni, sotva probuzení, pádili ke skladišti. Věc tam už nebyla. Jen rozbitým oknem foukal dovnitř ledový vítr se sněhem.

Venku zatím zápasila Věc s rozzuřenými psy. Cítili z ní nebezpečí a zuřivě útočili. Mnoho zvířat bylo zabito, ale podařilo se jim utrhnout Věci ruku v lokti a zahnat vetřelce na útěk.

Základna nebyla tedy zatím bezprostředně ohrožena. Vědci se pustili do zkoumání nalezené ruky. A zjistili přinejmenším podivný fakt, že její buňky jsou rostlinného původu, nikoliv živočišného. A na spodní straně "ruky" našli výtrusy. Po neuvěřitelně krátké době se výtrusy v živném roztoku začaly hlásit k životu a vyrůstaly z nich jakési malé rostlinky.

Ovšem příšera nezmizela. Při prohlídce skleníku našli lidé v bedně zbytky psa. Vypadal, jako kdyby ho někdo vysál. Uvědomili si hrozící nebezpečí.

Jen jeden z vědců, profesor Braun, si ale všiml ještě jiné podivné věci - rostliny, ke kterým se Věc pravděpodobně přiblížila, byly neuvěřitelně velké. Věc měla podivný vliv na rostliny. Profesor chápal, že Věc je nejpodivnější bytostí, s jakou se kdy Země setkala a napadlo ho, že je Věc možná inteligentní a tudíž přístupná přátelskému kontaktu. Ostatní ovšem tuto jeho utopickou ideu nesdíleli. Jeden z asistentů zůstal na profesorův příkaz ve skleníku jako hlídač. Ale ještě než se všichni rozešli, ozval se příšerný řev. Otevřeli dveře a spatřili hrůzný obraz - hlídač byl nechutně rozsápán. A jeho vrah - Věc - byl přítomen. Někdo na něj vypálil dávku ze samopalu - ale nezdálo se, že by tím šupinaté kůži Věci nějak ublížil. Podrážděná bytost se sápala po nejbližších lidech, kteří v hrůze prchali. Podařilo se jim zavřít dveře do skleníku a zapřít je fortelnými fošnami. Když ale po chvíli nahlédli do skleníku, byl prázdný. Příšera uprchla. Ale nebylo pochyb, že se vrátí. Skleník pro ni znamenal nejpříjemnější prostředí, jaké se v kraji mohlo vyskytnout.

Profesor Braun se stále pokoušel přesvědčit ostatní o své víře v možnost dorozumění se s Věcí. Viděl obrovskou možnost poznání jiných živých forem, cítil, že má šanci vyniknout ve vědeckém světě. Ve svém zapáleném přesvědčení jaksi pozapomněl na dravé vražedné chování bytostí. Ale ostatní lidé ze základny věděli, že aby přežili oni, nemůže žít Věc. Ale neznali způsob, jak ji zlikvidovat.

Další útoky na sebe nedaly dlouho čekat. Mrtvých přibývalo. Zkoušeli všechny možné způsoby - ale Věc byla imunní vůči střelbě, díky neuvěřitelné síle si poradila i s útoky lidí, ozbrojených těžkými sekyrami. Neublížily jí nijak podstatně. Neublížil jí ani oheň, když ji zkusili polít naftou a zapálit. Hořící věc uprchla bez většího poškození, jen s větším vztekem.

Zbytky lidí se tísnily v chodbě uprostřed budovy. Docházela drahocenná nafta. Mohli si vybrat ze dvou hrozících smrtí - buď v pařátech bytostí, nebo zmrznutí. Ale přece jen objevili poslední z možných způsobů, který je mohl v zoufalé situaci zachránit. Shromáždili veškeré zbytky nafty u jednoho fungujícího generátoru. Komplikovaně natáhli po celé délce chodby dráty. Chtěli Věc zabít elektrickým proudem. Pro ten účel bylo ale

nutné, aby příšera stála uprostřed chodby. Paliva měli jen na velmi krátkou dobu chodu motoru. Nezbývalo jim než čekat, až se otevřou dveře na druhé straně chodby. Profesor se rozhodl akci zmařit. Nechtěl dovolit zabít jediný exemplář tohoto podivného druhu. Ostatní čekali se směsicí strachu a odvahy. Měli malou naději.

Dveře praskly pod nárazem neuvěřitelně silných rukou Věci. V okamžení, kdy příšera vešla do chodby, spustili lidé motor. Rozsvítila se světla, dráty drnčely pod vysokým napětím. Věc se zastavila. Náhle vše ztichlo a světla zhasla. Všech se zmocnila hrůza. Zjistili, že profesor vypnul motor a rozběhl se chodbou k příšeře. Pološíleně nabízel mimozemskému vrahu přátelství. Byl okamžitě odmrštěn. Zemřel s výrazem překvapení ve tváři.

Věc se dala do pohybu směrem k lidem. Ti se snažili uvést motor znovu do činnosti. Podařilo se jim to, světla opět zaplála a dráty zadrnčely. Věc se zarazila. Pak kráčela dál, jenže po kraji chodby, mimo smrtonosný střed. A blížila se. Pak přece jeden z lidí dostal spásný nápad. Strčil do těžké roury a ta se začala s rachotem valit po kraji chodby. Věc uskočila, stoupla doprostřed chodby. Vyšlehl oslnivý záblesk, se stěn sjížděly klikaté blesky a výboje. Věc se svíjela, zářila - a z krvelačného nepřítele zbyl doutnající škvarek. Ale to už motor ztichl. Došlo palivo.

Pro tuto chvíli byli zachráněni. V profesorově laboratoři zničili rostlinky, vyrostlé z výtrusů Věci. Tedy - zničili všechny, které našli. Našli všechny ? Nemůže se stát, že někde zůstal třeba jen jediný drobný exemplář, který za určitých podmínek vyroste ?

STARKNEST

ZNOVU E.T.

Název článku jistě nic neříkající. Snad jen to, že o E.T. jsme ve SR již psali. Ale článek by si spíše zasloužil jiné názvy, jako například : BEZCENNÝ OSCAR, FILM ZA 50 $, VYHOZENÉ VALUTY, SKUTEČNĚ INFANTILNÍ FILM, nebo, pokud bychom se chtěli vyjádřit ostřeji, třeba NEJBLBĚJŠÍ FILM ROKU.

Nechceme samozřejmě sklouznout k zášti plnému pomlouvání a nevybíravým výtkám, na druhé straně zase nechceme podávat čtenářům podobné informace, jakými krmí své odběratele časopis 100 + 1. Tam totiž jednou otiskli článek s názvem "Infantilní film", kde se psalo o duševní prázdnotě amerických filmů pro děti a kde se v tomto duchu psalo m.j. i o filmu E.T. O něco později, když E.T. přišlo do módy a patřilo ke společenské povinnosti se o filmu vyjadřovat pochvalně, objevil se i ve 100 + 1 pochvalný článek o velkolepém "Poselství míru", jímž Spielbergovo E.T. údajně je. V článku byla i hluboká "psychologická sonda" do Spielbergova nitra a popis jeho duševních pochodů, které vedly k natočení E.T. Redakce měla k dispozici pouze článek, nikoliv celé číslo 100 + 1 a nemůže proto sdělit, kdy byl tento článek otištěn.

V době, kdy E.T. běželo na západě v kinech, všichni, kdo měli možnost cestovat do ciziny, hned běželi do kina na E.T. Po návratu domů hned vyprávěli: "Představte si, viděli jsme E.T. Je to skvělé, úžasné. Jak citlivě pojaté a provedené!" Ostatní se ptali: "Bude E.T. uveden do našich kin?" Bájilo se o filmu, vozily se do Československa kazety. "Lepší vrstvy" prostě musely E.T. vidět dřív než obyčejní smrtelníci.

"Vy jste ještě neviděli E.T. ? Ó, jaké feux pas! To my jsme ho viděli již vloni v Hamburgu a letos jsme si přivezli z Francie E.T. na kazetě." A podobně.

A najednou přišel E.T. do kin. Alfa byla obležena. Lístky se prodávaly za horentní sumy. Ale proč? Kdo udělal filmu takovou reklamu a hlavně proč? Čím je ten film tak skvělý ?

Na tyto otázky střízlivého člověka pak zanícení příznivci a obdivovatelé odpovídají všeříkající a nic neřešící otázkou: "Jak můžeš kritizovat E.T.? Vždyť je to krásný film!" Sklouzávají tak, někteří možná nechtěně a neuvědoměle, do bahna fanatické slepoty. Zbožnění E.T. dosáhlo vrcholu. E.T. Velkofilm, veledílo humanity a míru. Svatý E.T.! A jsou pak ochotni šířit zcela nezaslouženou slávu podprůměrného filmu dál a dál, vynášet ho do výšin, do kterých nepatří. E.T. Pánbůh. Všelék světové krize. Vrchol lidství. Velká myšlenka a geniální ztvárnění. Patrně není daleko doba, kdy budou slušného člověka na ulici přepadávat bandy výrostků s otázkou: "Líbí se ti E.T. ?" A pokud dotázaný nezačne okamžitě vykřikovat a šílet radostí, klanět se idolu a jen malinko zaváhá s odpovědí, hrozí mu, že ho zfanatizovaný dav zmlátí uprostřed ulice z e bílého dne a bude si moci gratulovat, odejde-li pak po svých. A ani nechceme domýšlet, co by se stalo, kdyby se dotázaný odvážil říci, že se mu E.T. nelíbí.

Jistě, poněkud to přeháníme. Ale jak to může skončit, když už nyní se stává, že při vyslovení "ó hrůzo" vlastního názoru na film,který nesouhlasí s oficiálním názorem, se setkáváme s tím, že se lidé ve společnosti urážlivě, odvracejí se od Vás, přestávají s Vámi mluvit a oddělují Vás od sebe, vlastně vás uvrhují do společenského vyhnanství. Dívají se pak na Vás z výšin svého nadhledu, protože oni přece chápou geniálitu E.T. , kdežto vy, ve vaší krátkozraké temnotě nechápete. Neřvete nadšením. A to se trestá.

Proč však nevidět, že E.T. je film jako každý jiný, který má sice spoustu zajímavých míst, ale i mnoho chyb. Proč si nepřiznat, že je to film průměrný, který se může a nemusí líbit. Proč se E.T. líbit Musí ?!?!

Vždyť přece film dostal 4 !! Oscary, namítnou obhájci. No, Ano, dostal. Ale proč? Protože zrovna v tom roce nebyl natočen lepší film. Ale to ještě nic neříká, jaký je rozdíl mezi filmy, které dostaly Oscary v různých letech. To je přece rozdíl. Nelze přece Oscara brát jako ocenění absolutní. Proč nevidět jeho notnou a stálou relativnost. Nejlepší film jednoho roku přece nemusí být lepší, než film z jiného roku, který se v soutěži

o Oscara nedostal ani na desáté místo.

A za co dostalo E.T. Oscary? Za figurku mimozemšťana. Za hromádku "hadrů a latexu". Za výtvor zcela průměrný a navíc tak dokonale pozemský, tolik poplatný antropocentrismu, že E.T. už rovnou mohl hrát obyčejný herec.

Oscar za hudbu ? Za ten uši rvoucí kravál ve finále? Za nesmyslnou směsici zvuků a pazvuků, která vyjadřovala něco úplně jiného, než se dělo na plátně, pokud čirou náhodou vůbec něco vyjadřovala. Rovněž Oscar na dětský herecký výkon je více než pochybný. Nedá se představiteli Elliota upřít, že chvílemi podal dobrý výkon, občas působil velice roztomile, zvláště ve scéně, kdy všechny tři děti se už s E.T. seznámily, Elliotova sestra svým výskotem přivolala matku, které pak Elliot nad spouští ve svém pokoji neuvěřitelně krásně nevinným způsobem sděluje, že přestavuje trochu ! pokoj. Je ale jedna jediná scéna filmu důvodem k udělení Oscara ? Jistě ne.

Co se týče provedení dekorací a modelů, je v dnešní době filmových triků, v době Hvězdných válek a Galaktiky, přece jen poněkud trapné vytvořit veškeré efekty vypuštěním 50 kg páry do lesa a následným rozsvícením několika barevných žárovek.

Rovněž zarážející byl primitivismus výtvarníka kosmické lodi. Nebo že by snad chtěl svým návrhem jenom film zesměšnit a nepřímo říci divákům, co si o tom myslí ? Ale to je asi příliš odvážný názor. Spíše to vypadá, že model byl vytvořen zcela vážně. Tím hůř! Kosmická loď, ze které se valí pára, všudě něco syčí a píská, připomíná zchátralou parní lokomotivu, tedy prostředek zcela nevhodný k cestování kosmem. Mohl by někdo namítnout, že i ze Saturnu V uniká odpařující se okysličovadlo, ale na co potřebuje antigravitační pohon kosmické lodi okysličovadlo, nehledě k tomu, že Saturn V není kosmická loď ve scifistickém slova smyslu, ale ubohá "plechárna". Na konci filmu zase budila kosmická loď dojem porouchané trafostanice, do které vstupuje elektrikář s vercajkem a ne E.T. s květináčem. A snad nejstupidnějším, do očí bijícím nesmyslem, byla ta skvělá umělecká kovářská práce, ta "tepaná rohožka" sloužící ke vstupu do lodi. Snad by nebylo bývalo od věci, svěřit návrh kosmické lodi nějakému umělci a ne průmyslovému modeláři z kovárny.

Film ukazuje i nepropracovanost scénáře a nesmírně ledabylou režii. Několikrát se totiž opakují záběry na Elliota, kterému "vítr čechrá hřívu" a při otočení kamery do lesa se v záběru objeví spousty stromů a na žádném z nich se nehne ani jediná větvička. Vskutku podivuhodný vítr.

Neupíráme Spielbergovi, že chtěl vyjádřit krásnou a vznešenou myšlenku, konstatujeme pouze, že jeho záměr zcela zkrachoval. O tom m.j. svědčí i naprosto stupidní dialogy ve scéně, ve které k nemocnému Elliotovi a E.T. přistupuje muž s klíči na opasku a vykládá Elliotovi o tom, jak chtěl také od malo potkat E.T. Je to jistě vznešená chvíle, v níž se projevují city vpravdě meziplanetární. Proč ale tuto chvíli kazit žvásty. Copak by se nedala zahrát beze slov?

Další závadou, až nechutností, je Elliotova perverzní láska k E.T. V době. kdy je E.T. mrtev a uložen v ledu, sděluje mu malý chlapec, jemu, stoosmdesátiletému E.T. , že ho miluje. A říká to stejnými slovy i tónem, jakým to říká zralý muž své ženě.

V Blízkých setkáních třetího druhu odvedl Spielberg bezesporu daleko lepší práci, ať už se to týče perfektního provedení kosmické lodi nebo výkonu dětského hrdiny. Barry byl skutečně dětský hrdina v tom, že byl dítě a choval se jako dítě. Ale Elliot a jeho sourozenci, ač také dětmi, i když staršími, chovali se až příliš okázale jako dospělí, kteří zachraňují lidstvo.

Ve článku v časopise 100 + 1 líčí Spielberg svoje duševní pochody a "mindráky" kvůli kterým natočil E.T. A my se ptáme? Když natočil film pro sebe, proč s tím, proboha, otravuje ostatní ???!!!

Proč se musí E.T. zbožňovat ? Proč neuznat, že je to film průměrný, pořízený téměř zadarmo z rekvizit nalezených na smetišti, bez nápadu a špatně zahraný, který má i dobré scény a místy i co říci divákům ?

Že to byl film levný, je patrné na první pohled tomu, kdo viděl E.T. i Blízká setkání třetího druhu. Snad čtvrtina je oběma filmům společná. LES, vysoké stromy, mlha a světla baterek. Dlouhé a nudné scény jsou téměř totožné se scénami

v Blízkých setkáních. Tentokrát ale, pravda, potřeboval Spielberg více baterek.

Tímto článkem samozřejmě nevylučujeme možnost otištění chvalozpěvů nebo článků, zaměřujících se výhradně na klady filmu. Budou však již z pera jiného autora nebo autorů. Kdybychom otiskli pouze tuto kritiku, mohla by být redakce naččena ze zaujatosti a Světelné roky z tendenčnosti a to bychom neradi. Nehodláme se však točit jako korouhvička, jak to činí redaktoři 100 + 1 a nemíníme svůj názor měnit. Cítili jsme však povinnost napsat také něco jiného než se píše a říká všude. Je E.T. skvělé ? Ne. Je dobré, ale má spoustu chyb a na ty jsme chtěli jeho obhájce upozornit. Proto je také článek jen kritikou, která upozorňuje na nedostatky, aniž by podle zásad správné kritiky vyzdvihla i klady. O těch vědí všichni, ale chyby vidí nebo je ochoten uznat málokdo.

DČ + FM

Skutečně fůra práce?

V INTERCOMU, metodickoinformačním materiálu SFK Spectra ze dne 30.10.1984 vyšel článek pod názvem Fůru práce, který chválí a oceňuje činnost SFK ADA. Článek chválí za zorganizování Videopromítání a hovoří jako o bombě o zprávě, že filmy budou promítány s českým komentářem. Jaká je však skutečnost na rozdíl od ideálů popsaných v článku?

SFK ADA skutečně zorgenizoval promítání Videofilmů. Ale jak?! Zpočátku, na několika prvních představeních se zdálo, že všechno bude v pořádku. Promítání bylo od osmi hodin, lidé v klidu přišli v půl osmé, chvíli počkali, koupili lístky a v klidu a pohodě se usadili. Postupně však lidí přicházelo stále více, ačkoliv ADA prohlašovala, že další legitimace již neprodává a prodávat nemůže, protože kapacita sálu je vyčerpana. A lidí stále přibývalo. Žáční slušní scifisté, přicházeli ti nejklasičtější chuligáni a vexláci. Situace se vyhrotila nedávno při promítání Dne trifidů. Dav se srotil již po šesté hodině, takže slušní lidé, kteří přišli kolem půl sed-

mé, měli po otevření co dělat, aby se na film dostali. Šílený dav se vrhl na dveře, div je nevylomil z pantů. Všichni se rvali dovnitř jako do krytu při atomovém útoku. Šlapali po sobě, bezohledně se odstrkovali a nadávali si. Příštím filmem jsou Hvězdné války. Jak se bude chovat dav při tom, to si ani nechceme představit. To už nebude dav, ale zvěř.

Již na Dni trifidů připomínalo osazenstvo sálu z velké většiny ne slušné lidi na videopředstavení, alesortu nejhrubšího zrna v páchnoucím pajzlu.

Někteří členové SFK ADA se pak chovají příliš arogantně na svůj věk k lidem s akademickými tituly, které tahají za kabát a ječí na ně, kam si mají sednout. Není jistě vhodné, svěřit službu u vchodu spratkovi, který se neumí chovat.

Český komentář k filmům je sice zajímavý a jako bomba skutečně působí. Není totiž v řevu němčiny /většina filmů je namluvena německy/ téměř slyšet, takže kdyby tam překlad nebyl, pochopí divák z filmu zhruba totéž.

Takže přihlédneme-li k tomu, že ADA vybrala za každou legitimaci 50.- Kčs a za každé představení za jeden lístek požadují 8.- Kčs, ptáme se, jakou fůru práce za ty peníze odvedla? Vyvolala pouze zmatek a přitáhla na SF lidi , které SF vůbec nezajíma, ale je to "vole, přece video!"

Jaký smysl má rozjet akci, plánovanou na dlouhou dobu, když ji organizátoři již ve druhém měsíci nezvládnou a podle vyhýbavých odpovědí některých členů ADY ani zvládnout nechtějí ? Nebo jim šlo jen o to vybrat několik tisíc korun ?

SVĚTELNÉ ROKY - Časopis pro problematiku Science-fiction. Vydává Scifia of C.A.P. & company KSPVTU v nakladatelství Bellatrix. Příspěvky posílejte na adresu nakladatelství. Příspěvky nesmí být bez souhlasu redakce zasílány do jiných časopisů. Za původnost, věcnou i jinou správnost příspěvku zodpovídá autor. Nevyžádané rukopisy se nevracejí. Objednávky vyřizuje výhradně nakladatelství Bellatrix. Veškerá autorská práva vyhrazena. Pořizování kopií přísně zakázáno. Přetisk povolen pouze se souhlasem redakce, autorů a s přesným udáním pramenů. Odběratelé odpovídají v plné šíři za dodržování a zachování všech autorských práv, zákazu rozmnožování a přetiskování. Pouze pro uzavřený okruh čtenářů. Odběratelé odpovídají v plné šíři za škody, vzniklé redakci i autorům zapůjčením časopisu osobám nespolehlivým a neprověřeným. Číslo bylo dáno do tisku 30. listopadu 1984. Vyšlo v listopadu 1984. Náklad výtisků.

Printed in Erter

© STARKNEST 1984

